

Datum
2018-06-29

Dnr RA 11-2017/12387

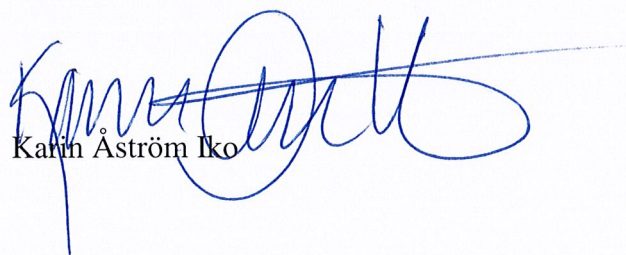
Finansdepartementet

103 33 Stockholm

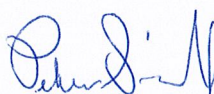
Delredovisning av översynen av formerna för utveckling och förvaltning av förvaltningsgemensamma specifikationer.

Riksarkivet överlämnar härmed en delredovisning av översynen i enlighet med uppdraget i regleringsbrevet för budgetåret 2018 (Ku2017/00774/KL, Ku2017/01700/KL, Ku2017/02234/KL och Ku2017/02582/LS) om att se över och utveckla formerna för utvecklingen och förvaltningen av de förvaltningsgemensamma specifikationerna.

Beslut i detta ärende har fattats av riksarkivarien Karin Åström Iko. Ärendet har beretts av utredare Tomas Wallin, verksamhetsutvecklare Nora Liljeholm, jurist Désirée Veschetti Holmgren och avdelningschef Peter Sivervall, föredragande.

Karin Åström Iko

Peter Sivervall

För kännedom:

Kulturdepartementet

Organisationskommittén för inrättandet av myndigheten för digital förvaltning
eSamverkansprogrammet

Utvecklingen och förvaltningen av förvaltningsgemensamma specifikationer (FGS)

1. Uppdraget

Genom regleringsbrevet för budgetåret 2018 har Rikssarkivet fått i uppdrag att se över och utveckla formerna för utvecklingen och förvaltningen av de förvaltningsgemensamma specifikationerna (FGS). Detta i syfte att effektivisera och förenkla arbetet. En delredovisning av översynen ska lämnas in till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 30 juni 2018.

Rikssarkivet lämnar härmed förslag på hur arbetet med FGS:er kan effektiviseras och förenklas i syfte att öka framtagningstakten för specifikationerna. Förslagen omfattar såväl hur arbetet utförs som hur det är organiserat och finansierat.

Som ett led i översynen har Rikssarkivet anlitat en konsult som tagit fram ett underlag som bland annat baserats på ett antal intervjuer och en workshop. De synpunkter som framkom i underlaget har beaktats i denna delredovisning.

I den tidigare delredovisning som lämnades i enlighet med Rikssarkivets regleringsbrev för budgetåret 2017 (Ku2016/02761/LS) framförde Rikssarkivet fyra frågor som behöver hanteras och som rör tydligare styrning och förvaltningsansvar samt stärkta resurser och främjandeinsatser. Dessa frågor kvarstår och en lösning av dem är en förutsättning för genomförandet av förslagen i denna redovisning.

2. Slutsatser och åtgärdsförslag

Rikssarkivet anser att det finns behov av att definiera FGS:er som en komponent i den nationella digitala infrastrukturen (NDI) samt att kartlägga den statliga förvaltningens gemensamma behov för prioriteringar.

Styrningen av hur offentlig information struktureras och märks upp måste regleras enhetligt och redan vid framställningen av informationen så att den kan bevaras på längre sikt, vara sökbar samt användas och vidareutnyttjas. FGS:erna har stor potential att vara ett verktyg för detta och har i en rapport från Finansdepartementet (Fi2016/03059/DF) pekats ut som en beståndsdel i den s.k. nationella digitala infrastrukturen. Rikssarkivet delar Finansdepartementets uppfattning.

FGS:er kan kortfattat beskrivas som förvaltningsgemensamma utbytesformat som möjliggör standardiserade informationsutbyten och som syftar till att bidra till en ökad interoperabilitet mellan de olika elektroniska verksamhetssystem som används inom offentlig förvaltning.

FGS:erna är grundläggande komponenter i den nationella digitala infrastrukturen då de har potential att fungera som gemensamma metadatastrukturer för informationsförsörjningen inom hela den offentliga sektorn. Detta eftersom de är utbytesformat som kan användas vid informationsöverföringar mellan alla typer av verksamhetssystem och alltså inte bara vid överföringar till e-arkiv.

- Riksarkivet avser därför att samverka med den nya myndigheten för digital förvaltning (DIGG) samt med de myndigheter som ingår i eSamverkansprogrammet (eSam) om förtydligande av FGS:er som en komponent i den nationella digitala infrastrukturen.
- Riksarkivet avser vidare att tillsammans med DIGG kartlägga den statliga förvaltningens gemensamma behov för prioriteringar av FGS:er på kort och lång sikt.

En sådan kartläggning bör kunna peka ut vilka FGS:er som är de mest grundläggande och som statsförvaltningen har störst behov av. Resultatet skulle kunna utgöra grunden för prioriteringsbeslut och en kraftsamling kring utpekade FGS:er samt öka takten för framtagning av dessa. En viktig förutsättning för arbetet är att det inom statsförvaltningen råder en samsyn kring hur förvaltningsgemensamma utbytesformat ska utvecklas och förvaltas. Därför är det viktigt att uppdragsgivningen sker samordnat för att på så sätt undvika parallella utvecklingsarbeten.

Riksarkivet bedömer att en effektiv hantering av FGS:erna förutsätter att ett samlat och tydligt utvecklings- och förvaltningsansvar ges till en enda myndighet.

Avsikten är att FGS:er ska kunna användas av samtliga informationsskapare, såväl offentliga som enskilda och i förlängningen även kunna utgöra nycklar till det digitala kulturarvet. Nuvarande ordningen för utvecklingen av FGS:er bygger på att olika organisationer på frivillig basis själva pekar på behov och tar på sig projektledarrollen. Detta arbetssätt har visat sig vara ineffektivt och svårt att följa upp.

Riksarkivets uppfattning är att även den fortsatta förvaltningen av FGS:erna har en självklar placering hos Riksarkivet. För att kunna möta efterfrågan från samhällets aktörer på en ökad takt av fastslagna FGS:er så behöver Riksarkivet däremot även få ett större ansvar för utvecklingsarbetet jämfört med i dag.

2018-06-29

RA 11-2017/12387

- Riksarkivet föreslår därför att myndigheten får ansvar för både utveckling och förvaltning för att på så sätt öka förutsättningarna för effektivisering av arbetet och att öka framtagningstakten.
- Riksarkivet bör leda utvecklingsprojekten tillsammans med berörd sektorsmyndighet/-er.

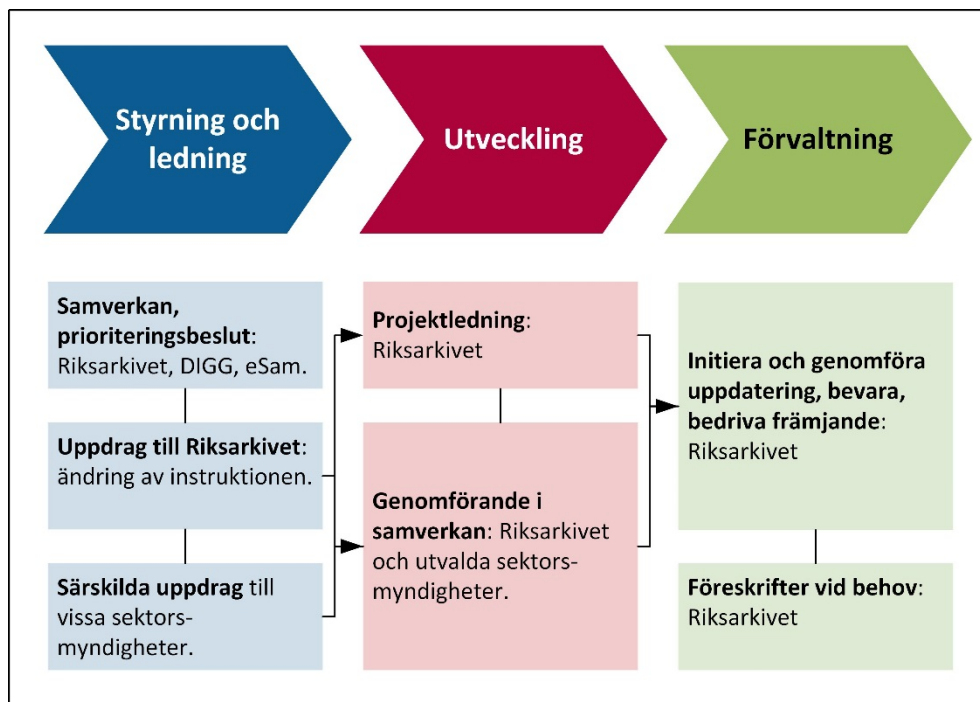
Riksarkivet är den myndighet som i dag har bäst förutsättningar för att ansvara för den fortsatta utvecklingen och förvaltningen av FGS:er. Detta dels i egenskap av statlig arkivmyndighet, dels då såväl relevanta kompetenser som en förvaltningsorganisation redan finns på plats inom myndigheten. Förvaltningsarbetet för nu framtagna FGS:er har dessutom redan påbörjats och Riksarkivet bevakar aktivt de grundstandarder dessa bygger på.

En förutsättning för samlat ansvar för utvecklingen och förvaltningen av FGS:er är:

- att Riksarkivet i samverkan med DIGG och de myndigheter som ingår i eSamverkansprogrammet (eSam) beslutar vilka FGS:er som är mest relevanta för den offentliga förvaltningen (se ovan),
- att det tillförs nödvändiga resurser både till Riksarkivet och till övriga berörda sektorsmyndigheter i form av kompetenser och finansiella medel utöver de ordinarie förvaltningsanslagen samt
- att uppdraget till Riksarkivet formaliseras genom ändring i myndighetens instruktion.

Riksarkivet föreslår vidare att det befintliga förvaltningsrådet avvecklas. Berörda sektorsmyndigheter som förväntas ingå i utvecklingsarbetet med FGS:er bör ges särskilda regeringsuppdrag om att samarbeta med Riksarkivet i framtagningen av FGS:er.

För den föreslagna projekt- och förvaltningsorganisationen behöver Riksarkivet tillföras ytterligare resurser i form av fyra till fem (4-5) tjänster, totalt sju till åtta (7-8) tjänster. Organisationen föreslås ansvara för samtliga FGS-projekt som initieras av Riksarkivet i samråd med andra aktörer. Ansvarsfördelningen mellan aktörerna beskrivs grafiskt i bilden nedan.

Figur 1. Riksarkivets och andra myndigheters roll för utveckling och förvaltning av FGS:er.

Riksarkivet anser att FGS:ernas roll och nytta vid informationsutbyten behöver kommuniceras ut tydligare samt att befintliga vägledningar bör ses över.

- Riksarkivet kommer därför, med stöd av den översyn som gjorts i denna del, att under hösten 2018 genomföra ett arbete i syfte att förtydliga och förenkla det sätt som informationen om FGS:er presenteras och kommuniceras.

Riksarkivet har påbörjat en översyn av befintliga vägledningar och arbetar vidare med att hitta lämpliga former och forum för att främja användning av de förvaltningsgemensamma specifikationerna. Inom ramen för detta arbete genomförs även en revidering av befintliga styrande och vägledande dokument för arbetet med att utveckla och förvalta FGS:er, för att de ska bli tydligare och lättare att följa. Om de föreslagna förändringarna i styrning, utveckling och förvaltning av FGS:er genomförs kommer även eventuella förändrade uppdrag till Riksarkivet behöva kommuniceras till den offentliga förvaltningen.

Riksarkivet har under 2018 även ökat sitt engagemang i arbetet med så kallade Common Specifications (CS) inom EU. CS:er är utbytesformat som i mångt och mycket liknar svenska FGS:er men som till skillnad från dessa nationellt anpassade specifikationer i stället är anpassade att vara generella för samtliga länder inom EU. Involveringen i EU:s arbete med CS:er är och kommer i framtiden att bli en allt viktigare förutsättning för att det nationella arbetet med FGS:er ska kunna

bedrivs. Samtidigt kommer detta också att bidra till att utvecklingen av FGS:er förenklas och att framtagningstakten ökar.

Om FGS:er ska bli en av de grundläggande komponenterna i den nationella digitala infrastrukturen, kommer Riksarkivet även att behöva se över behov och möjligheter för reglering av FGS:er via föreskrifter.

3. Riksarkivets arbete med FGS:er

3.1 Bakgrund

Under 2004-2006 bedrevs det så kallade LDB-projektet (Långsiktigt Digitalt bevarande) i samarbete mellan Riksarkivet, Luleå tekniska högskola, Kungliga biblioteket, Statens ljud- och bildarkiv och Bodens kommun. I projektet utarbetades bland annat leveransformat avsedda för leveranser av elektronisk information till e-arkiv. Resultaten från LDB-projektet låg sedan till grund för den förstudie om e-arkiv och e-diarium som Riksarkivet under 2010-2011 genomförde på uppdrag av E-delegationen. Arbetet resulterade i rapporten – *Förstudie om e-arkiv och e-diarium*.

I E-delegationens betänkande *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – En bit på väg (SOU 2011:27)* föreslogs att Riksarkivet skulle leda arbetet med att utveckla gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium för statliga myndigheter. Ett första steg i det arbetet föreslogs vara att i samverkan med statliga myndigheter, kommuner och landsting utarbeta förvaltningsgemensamma specifikationer. Vidare föreslogs att Riksarkivet skulle få ett övergripande ansvar för de förvaltningsgemensamma specifikationerna på området.

Riksarkivet tillsatte den 1 juni 2011 projektet e-arkiv och e-diarium (e-ARD-projektet) i vilket man bland annat undersökte olika utbytesformat avsedda att kunna användas vid samtliga överföringar som sker under informationens hela användningstid. Det vill säga vid såväl informationsutbyten mellan olika verksamhetssystem och systembyten som vid överföringar till e-arkiv i form av olika mellanlagringslösningar eller slutarkiv hos arkivmyndigheter. Avsikten var att utbytesformaten även skulle kunna användas för hämtning av information genom olika e-tjänster eller för att publicera informationen ur ett system exempelvis som öppen data.

Ett av resultaten från eARD-projektet var ett antal styrdokument för det fortsatta arbetet med FGS:er samt utkast till förvaltningsgemensamma specifikationer (FGS:er) för paketstruktur, ärendehanteringsinformation och personalinformation. Ett annat var Riksarkivets rapport *Förvaltning av FGS:er för e-arkiv och e-diarium – förslag till organisation* (dnr RA 20-2013/5859). I rapporten föreslogs, i linje med E-delegationens betänkande, att Riksarkivet skulle ges ansvar för att fastställa, förvalta och publicera FGS:er efter samråd med statliga myndigheter, kommuner och landsting. I

rapporten föreslogs det också att en förvaltningsorganisation för FGS:er skulle inrättas vid Riksarkivet. Den skulle bestå av FGS-funktionen till vilken det skulle knytas ett förvaltningsråd med tillhörande beredningsgrupp. Vidare skulle det vid behov även tillsättas ett antal arbetsgrupper och referensgrupper. Funktionen första uppdrag var att ta emot resultaten från eARD-projektet i samband med att detta avslutades. En förvaltningsorganisation inrättades 8 maj 2014 enligt förslagen i rapporten. När eARD-projektet sedan avslutades den 30 juni 2014 överlämnades de framtagna FGS-utkasterna till FGS-funktionen för att omarbetas till fastställda FGS:er.

Ett formellt uppdrag att arbeta med förvaltningsgemensamma specifikationer (FGS) fick Riksarkivet emellertid först i sitt regleringsbrev för 2017 (Ku2016/02761/LS). Av regleringsbrevet framgår det att Riksarkivet under 2017 och 2018 ska arbeta med utveckling av förvaltningsgemensamma specifikationer för den digitala förvaltningens behov. Där framgår också att de FGS:er som ska tas fram i första hand ska vara avsedda för statliga myndigheter och att arbetet ska ske i samråd med Statens servicecenter i syfte att förbättra förutsättningarna för statliga myndigheter att ansluta sig till en gemensam e-arkivtjänst.

Från det att Riksarkivets FGS-funktion inrättades har arbetet genomförts i enlighet med de former som beslutades 2014, dvs. som en samordnande, rådgivande och främjande funktion. Riksarkivet har med andra ord inte deltagit operativt arbetet med att producera fler specifikationer utöver de FGS:er man fått i uppgift att färdigställa utifrån utkasterna från eARD-projektet. Framtagningen av nya FGS:er var tänkt att ske i olika projekt i samverkan mellan de olika aktörer inom den offentliga förvaltningen som hanterar och är experter på de informationstyper som det behöver tas fram gemensamma utbytesformat (FGS:er) för. FGS-funktionens resurser har därför över åren varit begränsade till i genomsnitt 1,5 till 3 årsarbetskrafter.

3.2 Riksarkivets FGS-funktion

FGS-funktionen har omarbetat och färdigställt FGS Paketstruktur som beslutades av riksarkivarien 2015. Arbetet pågår med de övriga utkasterna, FGS Personal och FGS Ärendehantering för att dessa ska kunna fastställas under senare delen av 2018. Ett första utkast till FGS Personal är färdigställt och har remitterats under våren 2018.

En anledning till att arbetet med att omarbeta utkasterna från eARD-projektet har dragit ut på tiden är att framtagandet av FGS:er för arkivredovisningsinformation prioriterats under 2017 i syfte att främja Statens servicecenters utveckling av en förvaltningsgemensam e-arkivtjänst. Arbetet med Familjen FGS Arkivredovisning påbörjades i början av december 2016 och har resulterat i FGS Arkivredovisning (Allmänna arkivschema) som fastställdes den 25 oktober 2017 och FGS Arkivredovisning (Verksamhetsbaserad) som fastställdes den 13

2018-06-29

RA 11-2017/12387

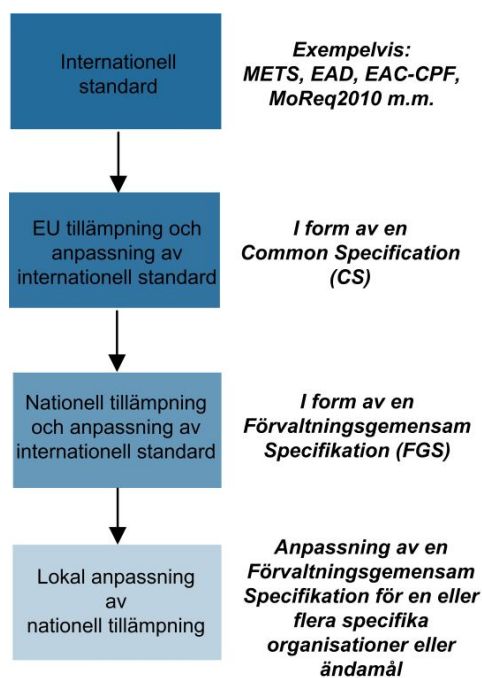
februari 2018. Utöver dessa FGS:er finns det idag tre pågående framtagningsprojekt som har fått beslutade direktiv från Riksarkivet. Dessa projekt rör FGS:er för databaser, utbildningsinformation samt geodata. Samtidigt pågår det även arbeten med att ta fram FGS:er inom ytterligare områden, exempelvis för forskningsinformation, årsredovisningsinformation och bygglovsinformation.

Förutom arbetet med framtagandet av dessa FGS:er har funktionen till stor del arbetat med rådgivning och främjandet av FGS:er. Främjandearbetet syftar till att göra FGS-konceptet och nyttorna med gemensamma utbytesformat kända i den offentliga förvaltningen men också för att väcka intresset för att ta fram nya FGS:er och för att användningen av dessa ska öka. Främjandet har skett genom ett återkommande nyhetsbrev, föredrag på konferenser och informationsmöten för specifika organisationer inom den offentliga förvaltningen samt genom utarbetandet av olika vägledningar och information på riksarkivet.se.

Med dagens arbetsformer har varken Riksarkivet eller någon av de myndigheter som finns representerade i förvaltningsrådet möjlighet att styra vilka FGS:er som tas fram i de externa framtagningsprojekten. Det Riksarkivet kan göra är att höra sig för hos myndigheter inom den offentliga förvaltningen som är eller borde vara intresserade att ta fram en eller flera FGS:er för sina behov inom respektive verksamhetsområde. Däremot kan Riksarkivet inte kräva att en FGS tas fram av en viss aktör eller inom ramen för ett visst projekt. Det saknas också möjligheter att ekonomiskt stödja framtagningsprojekt. Vilka FGS:er som tas fram styrs i dag med andra ord i huvudsak av vilka intresseanmälningar som kommer in till FGS-funktionen.

Under den tid som Riksarkivets FGS-funktion varit verksam har den inte haft möjlighet att fungera som den förvaltningsorganisation som var den ursprungliga tanken. Då antalet framtagna FGS:er ännu inte är särskilt stort har arbetet med förvaltningen av dem heller inte varit särskilt omfattande. Det innebär att den framtagna förvaltningsmodellen ännu inte prövats fullt ut.

Riksarkivet har enligt den beslutade modellen också inrättat ett förvaltningsråd för FGS. Medlemmarna i detta består förutom av riksarkivarien, chefen för avdelningen för offentlig förvaltning (OFI) och FGS-funktionen vid Riksarkivet av fem representanter från statliga myndigheter, kommuner och landsting. Förvaltningsrådet har dock ännu inte riktigt fått den roll som Riksarkivet hade hoppats på inför inrättandet av förvaltningsorganisationen. Detta främst gällande säkerställandet av behovet av utvecklingsresurser och finansiering för olika framtagningsprojekt.

Figur 2. Anpassning av de svenska FGS:erna.

De FGS:er som tas fram på nationell nivå i Sverige är inte nya standarder utan grundar sig på anpassningar eller profiler av redan befintliga internationella standarder med en bred användning. Riksarkivet kan därför redan idag se att en viktig del i arbetet med FGS:er kommer att vara att anpassa de svenska förvaltningsgemensamma specifikationerna (FGS) efter de Common Specifications (CS) som tas fram inom EU. Det är inte minst nödvändigt för att

svenska organisationer i framtiden ska kunna utbyta information med organisationer i Europa. Arbetet med CS:er inom EU kommer antagligen även att leda till att utvecklingen av de svenska FGS:erna i många fall kommer att förenklas och gå fortare. Riksarkivet ser därför deltagandet i internationella arbetsgrupper och projekt som en grundläggande förutsättning för arbetet med att utveckla FGS:er.

4. Översynen av utvecklingen och förvaltningen av de förvaltningsgemensamma specifikationerna

I arbetet med översynen av hur utvecklingen och förvaltningen av de förvaltningsgemensamma specifikationerna kan förenklas och effektiviseras har Riksarkivet bland annat anlitat en extern konsult. Denna har tagit fram ett underlag till översynen som grundar sig på en genomgång av det befintliga material såsom styrdokument, vägledningar och mallar som Riksarkivet har tagit fram för arbetet med att utveckla och förvalta FGS:er. Det grundar sig också på ett antal intervjuer som konsulten genomfört med representanter från pågående framtagsprojekt för FGS:er samt en workshop som genomförts med medarbetare internt på Riksarkivet tillsammans med medarbetare från Statens Servicecenter. Uppdraget genomfördes mellan den 15 februari och den 18 april 2018 (RA 21-2018/1778).

Slutsatserna från översynen är att det redan i dag finns en god grund för arbetet med att utveckla och förvalta de förvaltningsgemensamma specifikationerna. Riksarkivet besitter relevant kompetens och det har tagits fram både fungerande arbetsmetoder och vägledningar för arbetet. Det finns dessutom ett väldigt stort intresse för frågan inom

2018-06-29

RA 11-2017/12387

den offentliga förvaltningen. Däremot finns det en problematik i samband med statsförvaltningens övergripande styrning av arbetet. Samtidigt finns det en betydande resursbrist både hos Riksarkivet och hos de organisationer i den offentliga förvaltningen som driver framtagningssprojekten, vilket begränsar möjligheterna att påskynda framtagningstakten för de förvaltningsgemensamma specifikationerna.

Riksarkivet har tidigare genomfört en översyn av den övergripande dokumentstrukturen för de dokument som tagits fram för arbetet med FGS:er. Översynen innefattade även att undersöka ändamålsenligheten beträffande innehåll och struktur i själva dokumenten samt för den information som finns publicerad om FGS:er på riksarkivet.se. Även denna undersökning baserades till stor del på intervjuer. Översynen genomfördes under tidsperioden oktober till december 2017 (RA 21-2017/11685).

Slutsatser från denna översyn blev kortfattat att den mesta information som är relevant för arbetet med utveckling och förvaltning av de förvaltningsgemensamma specifikationerna finns framtagen i dagsläget. Däremot bör denna information i viss mån omstruktureras och förtydligas för att till fullo kunna nå de olika målgrupper som har behov av att kunna tillgodogöra sig informationen.

4.1 Planering och utveckling av FGS:er

Nyttan med FGS:er behöver också kommuniceras tydligare till beslutsfattare och myndighetsledningar. Det behöver också från centralt håll i statsförvaltningen pekas ut vilka myndigheter som ska samverka vid framtagandet av specifika FGS:er. Detta skulle kunna ske genom att de utpekade myndigheterna, under ledning av Riksarkivet, bedriver framtagningsarbeten av FGS:er inom ramen för exempelvis olika regeringsuppdrag. Samtidigt som ett sådant förfarande förutsätter att det inom de olika uppdragen även avsätts resurser för arbetet med att ta fram FGS:er så skulle det säkerställas att det finns tydliga krav på att fullfölja och återrapportera arbetet.

Riksarkivet föreslår därför att alla utvecklingsprojekt framöver leds av Riksarkivet och att de olika sektorsmyndigheterna som har kompetensen inom de aktuella informationstyperna ingår i arbetet. En förutsättning för detta är att Riksarkivet får ett formellt mandat genom sin instruktion samt att man tillförs ytterligare resurser i form av fyra till fem (4-5) tjänster utöver de befintliga tre (3) tjänsterna inom FGS-funktionen.

En annan viktig förutsättning för arbetet är att det inom statsförvaltningen råder en samsyn kring hur förvaltningsgemensamma utbytesformat ska utvecklas och förvaltas. Det är därför viktigt att uppdragsgivningen sker samordnat så att man kan undvika att det sker parallella utvecklingsarbeten. I dag finns det ett flertal exempel där olika myndigheter fått i uppdrag att ta fram specifikationer för informationsutbyten men där arbetet inte kopplats ihop med

Riksarkivets arbete med förvaltningsgemensamma specifikationer. Ett aktuellt exempel är de båda uppdragen, Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata (Fi2018/02149/DF) och Uppdrag om ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte (Fi2018/02150/DF) som regeringen givit till ett antal myndigheter för att för att öka standardiseringen av grunddata och göra informationsutbytet i offentlig sektor säkrare och mer effektivt. Ett samordnat arbete skulle kunna resultera i sådana utbytesformat som tas fram inom ramen för Riksarkivets arbete med FGS:er.

Ett bra exempel på ett samordnat arbetssätt som bör lyftas fram i detta sammanhang är den nationella geodatastrategin som togs fram av Lantmäteriet under 2016. I denna ingår det bland annat att det ska tas fram en förvaltningsgemensam specifikation för geodata i samverkan med Riksarkivet. Ett framtagningsprojekt med representanter från Sveriges geologiska undersökningar, Lantmäteriet och Sjöfartsverket har nu startats och har fått ett projektdirektiv från Riksarkivet. Arbetet i projektet kommer att bedrivas koordinerat med övriga aktiviteter inom den nationella Geodatastrategin varpå man även säkrat resurser gällande såväl ekonomi som kompetenser för projektet.

4.2 Förvaltning av FGS:er

Det har ännu inte tagits fram särskilt många FGS:er och det är heller inte särskilt många organisationer i den offentliga förvaltningen som har börjat använda de befintliga FGS:erna i sina verksamheter. Det är hittills endast ett fåtal mindre problemrapporter och ändringsförslag som har inkommit till Riksarkivet och dessa har endast resulterat i mindre justeringar av de befintliga specifikationerna. Riksarkivet därför kan konstatera att det är svårt att ta ställning till om den förvaltningsmodell som tagits fram är den mest optimala då den ännu inte har kunnat prövas fullt ut i praktiken.

Det går dock att anta att förvaltningsarbetet kommer att öka i takt med antalet FGS:er som blir fastställda och med en ökad användning av dem i den offentliga förvaltningen. Detta exempelvis när den förvaltningsgemensamma e-arkivtjänsten för statliga myndigheter har införts. Det är därför viktigt att förvaltningen av FGS:er även i framtiden hanteras i en och samma organisation. Fördelarna med ett samlat förvaltningsansvar är att det då blir tydlig för alla inom den offentliga förvaltningen men även för systemleverantörerna var ansvar et för FGS:erna ligger och vart man ska vända sig. Ett samlat ansvar skapar också en enhetlighet i arbetssätten vid exempelvis revideringar och versionshanteringar av specifikationerna. Den myndighet som får ansvaret att förvalta FGS:erna ska dock vid behov kunna ta stöd av externa kompetenser inom vissa sakområden.

Kopplat till den nuvarande förvaltningsorganisationen finns ett förvaltningsråd som har till uppgift att fungera som ett beslutsstöd till riksarkivarien i övergripande frågor om strategi, prioritering, planering och budget samt medverka till att säkerställa behovet av

utvecklingsresurser och finansiering. Riksarkivet anser att denna del av förvaltningsorganisationen i dag varken har befogenheter eller möjligheter att bidra med detta och att denna del av organisationen måste förändras för att utvecklingsarbetet ska kunna förenklas och effektiviseras.

Det föreslås därför att det nuvarande förvaltningsrådet avvecklas och att framtida beslut och prioriteringar i stället fattas i samverkan mellan Riksarkivet, DIGG och myndigheterna inom eSam. Det föreslås också att Riksarkivet får en tydligare och mer operativ projektledarroll för utvecklingsprojekten än i dag.

4.3 Organiseringen av arbetet

De fördelar som finns med dagens organisering av arbetet är att Riksarkivet har en etablerad expertfunktion inom området. Dessutom så finns det en väl utarbetad och dokumenterad grund för arbetet. Riksarkivet har dessutom färdiga och upparbetade informationsvägar för kommunikationen med FGS:ernas intressenter.

Riksarkivet vill framhålla att man i egenskap av statlig arkivmyndighet anser sig vara den myndighet som är mest lämpad att sköta förvaltningen av de förvaltningsgemensamma specifikationerna även i framtiden. Detta då det i förvaltningsansvaret i förlängningen inte bara torde ingå att förvalta de specifikationer som just för tillfället används i den offentliga förvaltningen utan även att förvalta och bevara samtliga äldre versioner av olika specifikationer samt specifikationer för informationstyper som i framtiden kanske inte längre förekommer i förvaltningen.

Som även tidigare har framhållits angående dagens organisering av arbetet så är det ett problem att det i nuläget inte finns något övergripande inriktningsbeslut med fastställda mål och prioriteringar för vilka FGS:er som behöver tas fram inom den närmaste framtiden. En bidragande orsak till detta är att det inte existerar något forum som på ett effektivt sätt kan fånga upp den offentliga förvaltningens behov av olika FGS:er. Därför behöver det framtida arbetet bedrivas mer proaktivt både genom ytterligare informationsinsatser och genom samverkan med andra organisationer såsom exempelvis eSam och DIGG.

Det saknas i dag centrala medel för att driva framtagningsprojekt för FGS:er något som i stor utsträckning även har påtalats vid de intervjuer som har genomförts. Detta samtidigt som vare sig Riksarkivet eller någon annan organisation inom den offentliga förvaltningen har mandat att styra eller besluta om vilka FGS:er som ska tas fram och av vem.

En ytterligare begränsning för utvecklingen av FGS:er i dag är att Riksarkivet kan besluta om att tillsätta utvecklingsprojekt men däremot inte påverka hur de som bedriver projektet kan säkerställa

2018-06-29

RA 11-2017/12387

resurser för att genomföra uppdraget. I dag bedrivs utvecklingsprojekten genom att de deltagarna ställer befintliga resurser inom sina organisationer till förfogande. Detta resulterar i att samordningen av arbetet försvåras och att utvecklingsarbetet ofta fördröjs eftersom projektdeltagarna i perioder måste prioritera den egna organisationens ordinarie arbetsuppgifter.

För att Riksarkivet ska kunna styra och leda utvecklingen och förvaltningen av framtida FGS:er på ett effektivt sätt behöver dagens organisation förstärkas med olika kompetenser bland annat inom främjande, projektledning och utveckling.

Riksarkivet vill slutligen även framhålla att samarbetet med Statens servicecenter avseende FGS:er kommer att behöva fortsätta även efter att den förvaltningsgemensamma e-arkivtjänsten har tagits i drift. Detta eftersom Statens Servicecenter kommer att ansvara för driften av e-arkivtjänsten och genom detta arbete även kommer att vara en viktig part när det gäller att fånga upp behovet av FGS:er åtminstone bland statliga myndigheter.